

Αριθμ. Πρωτ. ΑΝΑΦΟΡΩΝ: 999
Ημερομ. Κατάθεσης: 18/12/2025



ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ
ΕΛΕΝΗ ΒΑΤΣΙΝΑ
Βουλευτής ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Αθήνα, 17 Δεκεμβρίου 2025

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς:

Τον Υπουργό Περιβάλλοντος & Ενέργειας

Θέμα: «Μειώσεις αποθεμάτων νερού λόγω γεωτρήσεων στη Μεσαρά»

Κύριε Υπουργέ

Σας καταθέτω ως αναφορά κείμενο-άρθρο της ιστοσελίδας [redacted] με ημερομηνία 7/12/2025 που αφορά στη μείωση των αποθεμάτων υδάτων στη Μεσαρά.

Παρακαλώ, όπως λάβετε υπόψη σας τα αναφερόμενα και προβείτε σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες, ώστε πολύ άμεσα να αξιολογήσετε το ως άνω κρίσιμο ζήτημα που θα προάγει τη δικαιότερη και με σύννομο τρόπο ρύθμιση του θέματος.

Η Αναφέρουσα Βουλευτής

ΒΑΤΣΙΝΑ ΕΛΕΝΗ

Ανησυχητικές οι ενδείξεις εδαφικών υποχωρήσεων σε κάποιες περιοχές

Η εντατική άντληση των υπόγειων υδάτων με γεωτρήσεις στη Μεσαρά, την πιο σημαντική γεωργική περιοχή της Κρήτης, έχει προκαλέσει δραματικές μεταβολές στα υδροφόρα στρώματα και ανησυχητικές ενδείξεις εδαφικών υποχωρήσεων σε κάποιες περιοχές. Αυτά είναι τα συμπεράσματα της πρόσφατης μελέτης των Κωνσταντίνου Λουπασάκη, Ιωάννη Μιχαλάκη και Ελένης Τσολάκη. Σύμφωνα με αυτήν, η στάθμη των υπόγειων υδάτων έχει υποχωρήσει περίπου 50 μέτρα κάτω από το επίπεδο της θάλασσας (ακόμα και ύστερα από περιόδους μεγάλης βροχόπτωσης), ενώ έχουν καταγραφεί καθιζήσεις ή, πιο επιστημονικά, «εδαφικές υποχωρήσεις» σε κάποια σημεία. Να τονίσουμε ότι η έρευνα έγινε στο πλαίσιο της διδακτορικής διατριβής του Ιωάννη Μιχαλάκη, ο οποίος είναι προϊστάμενος της Περιφερειακής Μονάδας Κρήτης της ΕΑΓΜΕ (πρώην ΙΓΜΕ), με επιβλέποντα τον καθηγητή της Σχολής Μηχ. Μεταλλείων – Μεταλλουργών του ΕΜΠ Κωνσταντίνο Λουπασάκη.

1.400 γεωτρήσεις

Η Μεσαρά είναι ο μεγαλύτερος, ο πιο πλούσιος και ο πιο εντατικά καλλιεργούμενος κάμπος του νησιού. Τόπος ιστορικά συνδεδεμένος με τη γεωργία, έχει εξαρτηθεί – κι αυτό συμβαίνει ολοένα και περισσότερο – από τα υπόγεια ύδατα, ιδιαίτερα για την άρδευση των ελαιώνων. Σύμφωνα με τα δεδομένα του 2020, οι ελαιώνες καταλαμβάνουν περίπου το 41% της περιοχής που ερευνήθηκε στη μελέτη, εκ των οποίων το 58,29% αρδεύεται μόνιμα. Στη μελέτη καταγράφηκαν περίπου 1.400 γεωτρήσεις. Είναι η πρώτη φορά που γίνεται τόσο συστηματική απογραφή και παρακολούθηση των δεδομένων των γεωτρήσεων μέσα από ένα δίκτυο 767 σταθμών την περίοδο 2021-2023. Να σημειώσουμε ότι παρά το ότι στον εύφορο κάμπο της Μεσαράς βρίσκονται περίπου το 30%-40% των γεωτρήσεων ολόκληρης της Κρήτης δεν υπάρχει ενιαίο σχέδιο διαχείρισής τους, με αποτέλεσμα την ανεξέλεγκτη ανάπτυξή τους.

Εδαφικές υποχωρήσεις

Η υπεράντληση των υπόγειων υδάτων προκάλεσε την υποχώρηση της στάθμης τους. Όταν δημιουργήθηκε το φράγμα της Φανερωμένης στην περιοχή (1999-2005), τα υδροφόρα στρώματα φάνηκαν να επανακάμπτουν. Όμως τα αποτελέσματα από τα υπόλοιπα φράγματα που δημιουργήθηκαν στη συνέχεια δεν είναι τόσο ενθαρρυντικά λόγω της συνεχιζόμενης αλόγιστης σπατάλης.

Η πτώση της στάθμης των υδροφόρων στρωμάτων, με τη σειρά της, έχει δημιουργήσει εδαφικές υποχωρήσεις. Πώς γίνεται αυτό: λόγω της υπεράντλησης αφαιρείται το νερό από τα υδροφόρα στρώματα, παύει λοιπόν να υπάρχει η δύναμη της άνωσης. Έτσι, το βάρος που έχει το έδαφος προκαλεί τη συμπίκνυσή του, παύει να είναι πορώδες, «κάθεται». Κι αυτό δεν γίνεται ομοιόμορφα. «Το

βύθισμα στο εσωτερικό της λεκάνης», τονίζει ο Λουπασάκης, «δημιουργεί και άσχημες προϋποθέσεις σε περιπτώσεις πλημμύρας. Γιατί εκεί θα παγιδευτεί το νερό, δεν θα στραγγίζει». Ευτυχώς, μέχρι στιγμής εδαφικές υποχωρήσεις δεν έχουν παρατηρηθεί σε μεγάλους οικισμούς – μόνο σε δρόμους και μικρούς οικισμούς στους δυτικούς και νοτιοδυτικούς τομείς της λεκάνης.

Μπορούμε να το φρενάρουμε ακόμα

Στη μελέτη τους οι επιστήμονες καταθέτουν μια σειρά από προτάσεις, όπως είναι οι στοχευμένες μειώσεις υδροληψίας σε υπερφορτωμένα σημεία, η συστηματική μέτρηση και αδειοδότηση των βαθιών γεωτρήσεων, προγράμματα τεχνητού εμπλουτισμού (είτε διοχετεύοντας νερό μέσω των γεωτρήσεων στα υδροφόρα στρώματα είτε με λεκάνες κατάκλισης – φτιάχνοντας φράγματα στις περιοχές που το έδαφος είναι τέτοιο που επιτρέπει στο νερό να φτάσει από τη «λίμνη» στο υδροφόρο στρώμα) κ.λπ. «Είναι ένα αργά εξελισσόμενο φαινόμενο», επισημαίνει στα «ΝΕΑ» ο Λουπασάκης. «Εφόσον το αντιληφθούμε, μπορούμε να το φρενάρουμε με σωστό πλάνο διαχείρισης. Η λύση, λοιπόν, βρίσκεται στην ορθολογική διαχείριση και την ενημέρωση του κόσμου».